

לא בבית ספרנו

השבתות, מחאות - ולפעמים אפילו גילויי אלימות • למורים ולמנהלים נמאס מהמעורבות ההולכת וגוברת של ההורים בנעשה בשיעורים ובהפסקות • במשרד החינוך דורשים כעת מכל בית ספר להסדיר את יחסיו מול ההורים באמנה מיוחדת - שתציב להורים גבולות

אפרת זמר // צילום: פלאש 90

נוך, ובעיקר - תציב קווים אדומים להורים. הכוונה מאחורי הוויכוח היא לא רק למורים אלא למנהלים, אלא להסדיר את מעורבותם של ההורים בכל הנוגע לטקסים, פעילויות וקשר עם המורים. אם לנסות להסתכל על זה בצורה חיובית, אז כשהורים מתפרצים אנחנו באיזה שהוא מקום במצב עדי יותר טוב מזהים אריי שים ומיזאשים שפשוט לא איכפת להם, שם יש בעיה אמיתית", אומרת רינה כהן, מפקחת ארצית על תחום ההורים בשירות הפסיכולוגי ייעוץ במשרד החינוך.

תפוח אדמה לוהט

נושא מעורבות ההורים במערכת החינוך הפך בשנים האחרונות לאחד מתפוחי האדמה הלוהטים של עולם החינוך. כמעט ואין בית ספר שאין בו ועד הורים, וזמנים נכבדים כוח או אחרת. ההורים נוכחים בפעילויות הבית ספריות, בחלק מהשיבות ובמקרי קיצון גם משכיחים את הלימודים מסיבות שונות. הורים אבודים, כמו האם מאילת המואסמת בתקיפת נטע בצלאל, גם הוציאו את הקו הפלילי כאשר כבית הספר מתקבלת החלטה שאינה לרוחם. כבית הספר גולדה בכפר סבא השביתו ההורים את הלימודים במשך קרוב לחודש, במחאה על החשד לקיום תומרים מסרטינים בשטח בית הספר; ביישוב לפיד שבחבל מודיעין השביתו ההורים את הלימודים בתחילת השנה במחאה על כך שתלמידים נשלחו לבית ספר אזורי מרוחק במקום ללמוד במודיעין הסמוכה; במקרים אחרים הושבתו כתי ספר בגלל התנגדות של ההורים למינוי פרסונלי של מנהלים או בגלל מחאה על תנאים פיזיים בעייתיים במבני בית הספר.

כמעט בכל המקרים מאבק ההורים נגמר

טע בצלאל לא תשכח את ה-13 באפריל 2008. שגרת הובוקר של מנהלת תיכון גולדווסר באלת הופרה כאשר אמו של אחד התלמידים הגיעה לבית הספר, כדי למחות על כך שנמנע מנבח לגשת לבחינה. בין השתיים התפתח ריבוק, שבמהלכו התנפלה האם על בצלאל, ולדבריה הצמידה אותה לעמוד וניסתה לתקוף אותה.

המשפט בפרשה עדיין מתנהל, ובצלאל - שיצאה לפנסיה ושבה לתגודר במרכז הארץ, מתקשה להתאושש. "החוויה הקשה שתחיתי האשירה כי משקע שלא יעבור לעולם, לצערי גם מנהלים נוטפים חוויות דומות", היא מספרת ל"המגזין". "זה היה לא צפוי לחלוטין ולכן הייתי כסוג של הלם. הפגיעה אינה רק פיזית, אלא גם ועווע נפשי שנגרם לי כאדם וכאשר חינוך".

למרבה הצער, לא מובד במקרה ראשון וגם לא במקרה אחרון של אלימות הורים. "אני מקווה שלמשפט המתנהל בפרשה תהיה משמעות גם מעבר למקרה הפרטי שלי, כי צריך לשים גבול ברור בכל הנוגע לאלימות כלפי מורים ומנהלים", מוסיפה בצלאל.

אז אולי צריך פשוט לעשות גדר הפרדה ברורה: המורים בבית הספר, ההורים בבית? "כשום פנים ואופן לא. המערכת בנויה על אמון הדדי וההורים הם שתפים מלאים. אי אפשר לחנך ילדים כלי השתפת הוואת, אבל חייב להיות סדר".

עשיית סדר היא בדיוק מה שעומד במרכז המחלף שקורה כעת במערכת החינוך. משרד החינוך פירסם לאחרונה חוברת הנחיות יוצאת דופן לבתי הספר, ובה דרש מכל מוסד חינוכי לנסח אמנה בית ספרית שתסדיר את מערכת היחסים המורכבת בין ההורים למערכת החי

"השתתפות של הורים במערכת החינוך היא חיונית, לא רק ככספומטים שמשלמים את תשלומי ההורים", אומר קרמן, "צריך לבוא מתוך גישה חיובית ולהפסיק לבוא מהמקום של מלחמה. כמו שאני לא רוצה שהורה יפגע במורה, אני לא רוצה שמורים יפגעו בהורים - וגם זה קיים".

הורים בפיסבוק

אחי בנימין, ויר' הנהגת ההורים הארצית ויר' ועד ההורים של ירושלים, "לא יכולה להבין מנהלים שלא רוצים את ההורים בבתי הספר". הילדים הפרטיים שלה, ליאת (כיתה ח') ואפי ("ב"), רגילים לראות את אמא מתרוץ צצת בבית הספר. "היו תקופות שזה קצת עיצבן אותם אבל בסך הכל הם מפרגנים וגאים. הבת שלי אפילו פתחה לי קבוצת הורים בפיסבוק", היא מספרת.

"בתקופה האחרונה אני שומעת על יותר ויותר מנהלים שפשוט נועלים את השער בבוקר ולא נותנים להורים להיכנס, או לא מסכימים להכיר בוועד ההורים הבית ספרי. ההורים זה משאב של מערכת החינוך. אי אפשר לצפות שהילדים יהיו יתומים ואני בה

כשירים על העלווה: התלמידים מכפר סבא הועברו לבית ספר הלופי עד לכיור העניין ואילו התלמידים מלפיד שבצנען מחדש לשביל עות רצונם של ההורים. הסקר השנתי המקיף שערך באחרונה ארי גון המורים העל יסודיים באמצעות מכון גיאוקרטוגרפיה, מגלה כי המורים ממש לא אוהבים את זה: 41 אחוז מהמורים אמרו כי הם מרגישים חסרי אונים מול הורי התלמידים; 50 אחוז מהמורים אמרו כי נחשפו לאלימות מילר לית בבית הספר, בעיקר מצד הורים; 23 אחוז טענו כי הסיבה שבגללה תלמידים נוקטים באלימות היא הגיבוש שהם מקבלים מהורים.

מלבד האמנות הבית ספריות, במשרד החינוך שוקיים על עוד שורה של יוזמות להשבת הכוח למורים, בהן הכשרת המורים עצמם להתמודד עם הורים זומיננטיים במיוחד. "ל"המגזין" נודע כי בימים אלו מסתיימת כתיבת תוכנית לימודים המיוערת למכללות להוראה העוסקת כולה ביחסים עם ההורים, כך שסוגיית מעורבות ההורים תהפוך לחלק אינטגרלי מתוכנית הלימודים להוראה.

מגב'ל המועצה לשלום הילד, ד"ר יצחק קרמן, מקווה שבתי הספר יתמקדו דווקא בשינופי פעולה ולא בשרטוטי גבולות.

יו"ר ועד ההורים הארצי אתי בנימין: "יותר ויותר מנהלים פשוט נועלים את השער ולא נותנים להורים להיכנס. אנחנו צריכים לשמור בשבע עיניים על הנעשה במערכת"

"הורים ומורים הם השותפים האולטימטיביים בייס", אומרת רינה כהן, "ברית ביניהם היא אסטרטגיה ליצירת שותפות ותרבות שמי פתחת הידברות". אבל פתיחת בתי הספר להורים הביאה לא רק הידברות, אלא גם תר פעות שליליות ואפילו אלימות.

"זה נכון, כדי שתהיה ברית צריך להכין את שני הצדדים לברית הזאת. לתת להורים את הכלים לשיח אפקטיבי ורלוונטי, המשרד קבע יעד של צמצום אלימות וצמצום צריכת אל כוחות בקרב תלמידים. זה לא יילך בלי ההורים. זה נכון שקיים חשש בקרב המורים מפני פגיעה לכאורה בסמכויות שלהם אבל כברית חינוכית אמיתית בין המורה ההורה אי אחי לא בא לה חליף את השני, אלא יוצרים שפה משותפת. בלי זה, זה שיה של חירשים." ©

ההורים ואיפה עובר הקו האדום?
 "הכל גבולות רדקים של הוויה בית ספרית. אם הורים יבינו שמקצוע ההוראה זה פרופסיה ואני שי החינוך שעומרים מולם יודעים את העבודה, לא יהיו התפרצויות, יצרים או השבתות".

יש לציין כי גם שר החינוך גרעון סער לא הסתיר את חוסר שביעות רצונו מהמצב. מאז שנכנס לתפקיד הצהיר סער מספר פעמים על כוונתו להעניק גיבוי לכל מורה שיתקף על ידי הורים ולחוק את סמכות המורים, בניגוד לעבר. לפני כשנתיים החל לעבוד מרכז מור"ת (מורים, הורים ותקשורת), המי שותף לנציגות הורים, משרד החינוך, השל טון המקומי ומכללת לוינסקי לחינוך שבר לו עוסק בנושא היחסים בין הורים ומורים.

"היו תקופות שזה קצת נעיבן אותם". אתי בנימין והילדים המרטיים

איש ונבל

ספר חדש של סברית מעריב
מאת גדול הסופרים האמריקנים

דון דלילו

190 עמודים

190 עמודים

חלט מצפה מהורים לשמור בשבע עיניים על הנעשה במערכת. צריכים להיות קווים ארוי מים, אבל אי אפשר לצפות שנהיה מוחץ למי ערכת", מוסיפה בנימין.

אך לדברי אבי קמינסקי, יו"ר איגוד מנהי לי מחלקות חינוך בשלטון המקומי, בתי הספר מוצאים את עצמם לא פעם כשק האגרוף של ההורים המתוסכלים מהמדיניות הכללית של המדינה. "איפה שיש חוסר מוחלט של שביעות רצון מהמדינה וממערכת החינוך נוצרים מת חים שעוברים לרשות המקומית ולבית הספר", הוא אומר, "אנשים לא אוהבים שמספר התל מורים בכיתה הוא גדול או שאין מספיק סיעות לתלמידים בחינוך המיוחד או שמערך ההסעות בעייתי ולמרות שהמורה היחיד בוודאי לא אשם בזה מוציאים את זה עליו. רברים שקורים במאקרו מתפוצצים במיקרו".

או למה בכלל להכניס את ההורים לבית הספר?

"למרות שבמקומות מסוימים הורים עברו את הגבול, חייבת להיות מעורבות הורית בבית הספר. במקביל, המערכת חייבת לגי בות את המורים. בשנים האחרונות הי הרבה מקרים שבהם משרד החינוך גיבה פחות את המורים והמנהלים, ורצה בעיקר להשתק את

"זעזוע נפשי". בצלאל מיד לאחר המקרה